

Spis treści

Wstęp.....	11
I. Wychowanie starożytne	15
1. Starożytna Grecja	15
1.1. Sparta	16
1.2. Ateny	18
2. Starożytny Rzym	21
3. Poglądy pedagogiczne sofistów (V–VI wiek p.n.e.).....	23
3.1. Poglądy na naukę czołowych przedstawicieli	24
3.2. Znaczenie sofistów	25
3.3. Krytyka sofistów	26
4. Sokrates (469–399 p.n.e.) – ideał nauczyciela	27
4.1. Poglądy pedagogiczne.....	27
4.2. Metoda maieutyczna (sokratyczna).....	29
4.3. Podsumowanie	30
5. Podsumowanie starożytnych poglądów na wychowanie.....	32
II. Epoka średniowiecza	35
1. Średniowiecze – główne założenia	36
2. Średniowieczne wychowanie stanowe.....	36
2.1. Struktura feudalna	36
2.2. Wychowanie rycerskie	37

2.3. Wychowanie mieszczańskie	39
2.4. Wychowanie duchowe	41
3. Św. Augustyn (354–430) – neoplatonizm	44
3.1. Koncepcja człowieka	45
3.2. Poglądy na temat cyklu życia	46
3.3. Cel życia człowieka	46
3.4. Przedmioty kształcenia	47
4. Św. Tomasz z Akwinu (1225–1274) – pedagogika tomistyczna	49
4.1. Poglądy Akwinaty	49
4.2. Istota poznania	50
4.3. Ideologia Tomasza z Akwinu	52
4.4. Metodyka nauczania	52
III. Epoka renesansu (odrodzenia)	55
1. Erazm z Rotterdamu (1469–1536) – „książę humanistów”	56
1.1. Poglądy społeczne	56
1.2. Poglądy pedagogiczne	57
2. Sir Tomasz Morus (More) (1480–1535) – socjalizm utopijny	60
2.1. Poglądy społeczne	60
2.2. Poglądy wychowawcze	62
3. Jan Ludwik Vives (1492–1540) – renesans myśli o szkole	64
3.1. Poglądy pedagogiczne	65
3.2. Szkoła jako instytucja	65
3.3. Treści przedmiotowe	66
3.4. Rola nauczycieli w procesie kształcenia	66
3.5. Powszechność nauczania	67
3.6. Rola psychologii w kształceniu	68
4. Andrzej Frycz Modrzewski (1503–1572) – propagator polityczno-obywatelskiej reformy państwa	69
4.1. Poglądy	70
5. Jan Amos Komeński (1592–1670) – twórca dydaktyki	73
5.1. Rola wychowania i nauczania	74
5.2. System jednolitego kształcenia	75
5.3. Program nauczania	75
5.4. Organizacja kształcenia	76

5.5. Rola dydaktyki	76
6. Podsumowanie filozofii i pedagogiki epoki odrodzenia	80
6.1. Poglądy wybranych przedstawicieli renesansu	80
6.2. Odrodzeniowy humanizm filozoficzny.....	82
IV. Epoka oświecenia.....	85
1. John Locke (1632–1704) – myśliciel Europy nowożytnej	86
1.1. Poglądy filozoficzne	86
1.2. Sfery wychowania	88
1.3. Rola nauczyciela.....	90
2. Jan Jakub Rousseau (1712–1778) – przedstawiciel naturalizmu	92
2.1. Poglądy na wychowanie.....	93
2.2. Stadia wychowania	93
2.3. Rola nauczyciela.....	94
3. Johann Heinrich Pestalozzi (1746–1827) – twórca ogólno- kształcącej szkoły ludowej.....	96
3.1. Poglądy wychowawcze	96
3.2. Najważniejsze zadania szkoły	97
3.3. Teoria nauczania.....	99
3.4. Rola środowisk wychowawczych.....	98
4. Komisja Edukacji Narodowej (KEN) (1773–1794).....	100
4.1. Struktura organizacyjna.....	101
4.2. Organizacja nauczania początkowego	102
4.3. Założenia programowe szkoły średniej	103
4.4. Reforma wyższych uczelni	104
4.5. Kształcenie nauczycieli.....	105
4.6. Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych.....	106
4.7. Kształcenie dziewcząt.....	107
4.8. Osiągnięcia KEN	107
V. Przełom wieku XIX i XX – nurt Nowego Wychowania	111
1. Ellen Key (1848–1926) – idea nowoczesnej szkoły.....	112
1.1. Poglądy społeczne.....	112
1.2. Poglądy na temat roli nauczyciela.....	113